

Με την Ελένη Σαραντίτη, στους επτά ουρανούς

«**Η** Χαρούλα είναι ακριβώς όπως το όνομά της. Χαρούμενη, χαριτωμένη και καλόκαρδη. Μαθήτρια της Β' Λυκείου, Θεσσαλονικιά, βρίσκεται ξάφνου στη Λακωνία, φιλοξενούμενη μιας φιλικής οικογένειας. Ο ναυτικός πατέρας της, η μητέρα της κι ο μικρός αδελφός της είναι όμηροι Σομαλών πειρατών, μαζί με το εικοσιπενταμελές πλήρωμα του πλοίου με το

του αδελφικού φίλου του πατέρα της, του πλοιάρχου και πατέρα της συνομήλικής της Ειρήνης. Εκεί, στη μικρή ήσυχη πόλη, κοντά στη συμπαραστάτρια οικογένεια, η Χαρούλα ξαναβρίσκει το χαμόγελο που είχε στερηθεί και η ελπίδα αρχίζει να ζωηρεύει μέσα της. Μαζί μ' αυτή και η ανησυχία. Στήριγμά της η οικογένεια του καπετάνιου και συντροφιά της η Ειρήνη. Αν υπάρχει κάτι θείο και ευεργετικό στη φιλία, αυτά τα δυο κορίτσια το έζησαν. Και αν υφίσταται ακόμη στον τόπο μας η φιλοξενία με την ιερή, αρχαία έννοια, η Χαρούλα την απόλαυσε. Το άξιζε, άλλωστε. Ένα βιβλίο για το δώρο της φιλίας, για τη φιλοξενία, την ελπίδα και το σεβασμό. Κι επιπλέον ένας ύμνος στον κόσμο που μας περιβάλλει: τη 'Γη-Πατρίδα'».

οποίο ταξίδευαν. Ο σκοπός των πειρατών είναι τα λύτρα. Έτσι, η Χαρούλα αναγκάζεται να μετακομίσει στο σπίτι

Αντιγράφω από το οπισθόφυλλο του βιβλίου τον μύθο που είναι εύληπτος και κατανοητός για τα παιδιά της

εφηβικής ηλικίας, στα οποία απευθύνεται το μυθιστόρημα της Ελένης Σαραντίτη* τίτλος του «*Η Χαρούλα στους εφτά ουρανόους*» κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη το 2013, με την ωραία εικονογράφηση της Φωτεινής Στεφανίδη, και βραβεύθηκε από τον «Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου».

Η λιτή περιγραφή του οπισθόφυλλου δεν αποκαλύπτει τα πολλά μυστικά του βιβλίου που προσμένουν τον αναγνώστη, όπως η τοπογραφία που διατρέχει τη γραμμή του Πάρνωννα, φθάνει έως τη Θεσσαλονίκη και προσανατολίζεται στο τέλος του βιβλίου προς τη Σαμοθράκη* οι λαϊκές δοξασίες* η συναπάντηση με ζώα και φυτά που είναι σύντροφοι της Ειρήνης* η θάλασσα και οι ιστορίες της* οι αισθήσεις, όλες, που προσλαμβάνουν άπληστα τον κόσμο. Και κυρίως η γλώσσα της συγγραφέως που διακρίνεται για μια φυσική ευγένεια, μοιάζει μ' ένα χάδι από εκείνα που το παρήγορο χέρι της γιαγιάς μας μπορούσε να μας μεταδώσει την πίστη στον κόσμο και τα πράγματα. Γραφή που κινείται από το παρόν, με σύντομες αναδρομές στο παρελθόν, και θα μπορούσε να παρακινήσει τα παιδιά να ασκηθούν, στα καλλιτεχνικά τους μαθήματα, στη συγγραφή ενός σεναρίου.

Ακόμη και για τα ερωτικά τους σκιρτήματα, τις ερωτικές τους εκμυστηρεύσεις, οι έφηβοι αναγνώστες θα αντιληφθούν ότι υπάρχει κι ένας άλλος τρόπος εξομολόγησης, ένας άλλος τρόπος διατύπωσης που ανταποκρίνεται πιστότερα στα συναισθήματά τους* αλλά αυτός ο κώδικας έκφρασης τους λείπει, γιατί ο δικός τους έχει περιοριστεί στη γλώσσα της τηλεόρασης και των «texts» των κινητών, το «facebook» και το «twitter».

Η ουσιαστική και κυρίαρχη έννοια του βιβλίου είναι η έννοια του «σπιτιού», της «εστίας»* το σπίτι που τοποθετείται σε ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, αλλά που καθίσταται ταυτόχρονα συμπαντικό. Πρώτα γιατί τα συναισθήματα των ενοίκων του και οι σχέσεις που αναπτύσσονται με τους άλλους ανθρώπους καταργούν τα όρια που ορίζουν οι τοίχοι του και μετά κυρίως γιατί το σπίτι είναι η φύση που το περιβάλλει* το σπίτι είναι ένας συμπαντικός χώρος, γιατί κατακλύζεται από τη θάλασσα, τον ουρανό, τον αγέρα, τα λουλούδια και τα ζούμπερα, τους ήχους και τ' αρώματα* διατηρεί μια διάσταση κοσμικότητας, όπου φύση και άνθρωποι συγχρωτίζονται, ομιλούν μια γλώσσα με την οποία κατανοεί ο ένας τον άλλο.

Ένας ολάκαιρος κόσμος που για τους τυχερούς που πρόλαβαν να τον γνωρίσουν ξυπνά μνήμες αγαπημένες που έχει καταχωνιάσει βαθιά μέσα μας η τύρβη της ζωής. Αλλά και τα παιδιά νιώθουν ότι πέρα από το κινητό υπάρχει κι ένας άλλος «παράδεισος», αυτός που έχουν υποψιαστεί σε μια δύση του ήλιου, στη μουσική του κύματος, στο ρίγος του αγέρα, στη μυρουδιά της βροχής, στο σχήμα ενός σύννεφου, στη θέα ενός γερανιού που πυρπολεί τον ασβέστη.

Σκέπτομαι μια ομάδα παιδιών με τη «Χαρούλα» υπό μάλης να «εξερευνούν» τον τόπο* να ταυτίζουν τα τοπωνύμια, να ανακαλύπτουν ζούμπερα και λουλούδια, να

παρατηρούν τα πουλιά, να διαπιστώνουν τις διαφορές των χελιδονιών και να τα αναγνωρίζουν σύμφωνα με το είδος τους. Τα φαντάζομαι να δοκιμάζουν και τα ίδια να «μοσχοβολήσουν» έναν δρόμο με μοσχομπίζελα, φούλια και μαυρομάτες.

Θυμήθηκα τους μπλε ντενεκέδες της γιαγιάς μου, διαβάζοντας το βιβλίο, με τα γκρενά γαρύφαλλα να κρέμονται σε παράθυρα και μπαλκόνια* και την Άννα Σικελιανού που έβαφε ντενεκέδες στο χρώμα του ουρανού, φύτευε πελαργόνια και μαστιχίες και τους απώθεσε στα σκαλιά του γειτονικού της αρχοντικού, «γιατί - έλεγε γελώντας- αυτοί οι πλούσιοι δεν ξέρουν από αυτά...».

Ξεναγήσεις στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη, στο βυζαντινό Γεράκι, ανταμώνω με τον Γιάννη Ρίτσο στη Μονεμβασιά και με τον Γιώργο Σεφέρη στα σχολικά διαβάσματα, συστάσεις με έναν Ισπανό ζωγράφο, με τον Αθηναίο στρατηγό Τολμίδα, διανθίζουν τις κουβέντες της Ειρήνης και της Χαρούλας προσκαλώντας τους ομηλικούς τους στη ζεστή τους παρέα.

Η αγάπη και η ανησυχία της Ελένης Σαραντίτη για τους εφήβους («μάτια ανυπόμονου δειλινού τα μάτια τους») είναι εμφανής σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάγνωσης. Η αγωνία της: Πώς θα μεγαλώσουν τα παιδιά, εάν δεν ξέρουν στις δύσκολες ώρες να μνημονεύουν Σολωμό και Παπαδιαμάντη; Αλλά θέλει μαστοριά μεγάλη η διδασκαλία της ποίησης, θα επισημάνει. Και το σχολείο πορεύεται σε άλλους δρόμους: «Και να σου πω και κάτι; Άμα το διδάχτεις ένα ποίημα, άμα το αναλύσεις, κλάφ' τα. Είναι σαν να το βάζεις σε χειρουργικό τραπέζι» θα υπογραμμίσει με παράπονο η Ειρήνη.

Και θα καλέσει μαζί με τη Χαρούλα όλα τα παιδιά, κι εμάς τους ενήλικες, να ονειροπολήσουμε με τις εικόνες που στερηθήκαμε: «η στέρνα που πάντα κλέβει λίγο απ' το φεγγάρι», «στην αλογοουρά μου πετάριζε ένας φιόγκος ταφταδένιος», «το φεγγάρι ήτανε νέο, λεπτό, μια γραμμούλα ευγενική σαν μεταξένιο κορδόνι ή σαν φρυδάκι νεογέννητου βρέφους», «άφεγγη η εικόνα», «η καλοσύνη βγαίνει από την ανάσα», «η γη δεν ξεχνά».

Μια γλυκιά ευφορία σταλάζουν μέσα μας αυτές οι εικόνες* τις υποδεχόμαστε με ένα μειδίαμα, ως να τις καλωσορίζουμε, γιατί μας είναι γνωστές μας, αλλά τώρα μας έρχονται με τα καλά τους και φαντάζουν ολοκαίνουργιες, ωραία ντυμένες με τις λέξεις. Και είναι πολλές οι λέξεις που ξυπνούν τις μνήμες μας: «κέχανε», «σελάγιζε», «ξάμωσες», «σπαρτολούλουδα», «κομποδεντροβάτες», «καστανιόλες» κι άλλες, κι άλλες...

Σε τούτη τη συγκυρία, τη δύσκολη για τον τόπο και τους ανθρώπους του, με την αισιόδοξη γραφίδα της Ελένης Σαραντίτη μισοπιστεύουμε ότι η δίνη των αλλαγών μπορεί να φέρνει κι ελπίδα για μια καλύτερη ζωή του ανθρώπου. Γιατί το βιβλίο της δίνει μια διάσταση της κοσμικότητας της ζωής, όπου ο άνθρωπος δεν έχει χάσει ακόμη την εμπιστοσύνη στον άλλο άνθρωπο, ούτε και σε όλα τα άλλα ζωντανά πλάσματα του κόσμου του.

Γεωργία Κακούρου-Χρόνη